

Predsednica Republike Slovenije

NATAŠA PIRC MUSAR

**Slavnostni nagovor predsednice Republike Slovenije Nataše Pirc Musar
na tradicionalni 63. vseslovenski slovesnosti ob srečanju nekdanjih
internirank, političnih zapornic, izgnank, ukradenih otrok in njihovih
svojcev**

Portorož, 22. 9. 2024

Velja govorjena beseda.

Kot sto in tisoč let na tleh slovenskih
zdaj listje v suho se zlato spreminja,
z lepoto novo stari svet ogrinja,
v jesenskem soncu plamene gozdovi.
V svobodnem soncu svobodni gozdovi!

Spoštovane nekdanje taboriščnice in taboriščniki, interniranke in interniranci,
politične zapornice in zaporniki, izganke in izgnanci ter ukradeni otroci,
spoštovani svojci,
spoštovani organizatorji, predstavniki veteranskih organizacij, predstavniki
zamejskih organizacij,
cenjeni visoki gostje in vsi zbrani,

Pozdravila sem vas z besedami, s katerimi je Erna Muser po letih internacije v
Ravensbrücku pozdravila prvo svobodno jesen v Sloveniji.

Počaščena in vesela sem, da sem tudi letos lahko v vaši sredini. Druženje z vami
me navdihuje in vedno znova opomni na temeljne slovenske vrednote – na pogum,
solidarnost, sočutje, požrtvovalnost in ljubezen do domovine. Na srečanjih kot je
današnje se moramo spominjati nedopustnih dejanj nacizma in fašizma v obdobju
pred 2. svetovno vojno in med njo ter pomena narodnoosvobodilnega boja. Čas ne
more in ne sme izbrisati spomina na povzročeno trpljenje, neštete krivice in zločine.
Ohranjanje spomina in zgodovinskih dejstev je dolžnost vseh – nas, naših
prednikov in naših zanamcev. Trnova pot za ohranjanje identitete, kulture in jezika
slovenskega naroda ter oblikovanje lastne državnosti se je udejanjala na ramenih
mnogih svobodomiselnih, upornih in domoljubnih ljudi. Tem ljudem dolgujemo
globoko spoštovanje in hvaležnost za to, da lahko danes samostojno in svobodno
živimo.

Dragi preživeli, svojci in potomci žrtev vojnega nasilja,

Človekovo dostojanstvo v nas, dostojanstvo za vse, dostojanstvo okolju, ki nas obdaja.

01 478 12 09, gp.uprs@up-rs.si, Erjavčeva 17, SI-1000, Ljubljana

vi veste, kako globoke rane so bile v tistih temnih časih prizadejane družinam, nedolžnim staršem in njihovim otrokom. Kako je okupator z nerazumnim in krutim ravnanjem želel uničiti vsakršen odpor, razčlovečiti vsakega posameznika in grobo poteptati sleherno dostojanstvo. Njegov edini cilj je bilo podjarmljenje in uničenje vsega drugačnega. Tedaj smo mnogi narodi trpeli skupaj. Katja Špur je v Ravensbrücku napisala:

Stojimo na apelu – izmena nočna – v četrti hali, ob meni Ukrajinka.
Imaš tam v domovini sinka? – Jevo Germanci razstreljali ... In brada vzdrgeta ji.

Zato me zelo žalosti, da smo tudi danes, 80 let pozneje, priča podobnemu nerazumevanju drugačnosti oziroma nezmožnosti dogovarjanja in vzpostavljanja medsebojnega zaupanja. Številni konflikti in vojne po svetu, kršitve človekovih pravic in svoboščin ter nedolžne žrtve nas opominjajo, da na svetovnem parketu prepogosto prevladujejo ozki nacionalni interesi. Trdno sem prepričana, da zaradi civilizacijskih razlogov in zgodovinskih izkušenj preprosto ne smemo dopustiti zatona multilateralizma. To izjemno pridobitev mednarodnopravnega reda in dogovarjanja v mednarodnih odnosih moramo skrbno čuvati. Še posebej v teh časih, ko je pogosto na preizkušnji. Brez tega bi svet lahko zdrsnil v nepredvidljivo in kaotično stanje, nadvlado nacionalizmov, v brezupnost in avtoritarnost.

Resnično moramo razumeti, da smo neločljivo povezani ter da sodobni izzivi neizogibno zahtevajo skupno delovanje in sodelovanje držav. O tem nas dnevno opominjajo nedolžne žrtve in tudi naš planet. Zavaljo več kot 8 milijard ljudi si tu zdrsa preprosto ne smemo dovoliti. To dolgujemo sebi, otrokom in predvsem vsem preteklim generacijam, ki so se v stoletjih borile za sodobne civilizacijske vrednote in pridobitve.

Vi, ki ste tu prisotni, vaši predniki, prijatelji in znanci, ki so doživeli grozote 2. svetovne vojne, ste nam pomemben vodnik – vodnik upanja, dialoga in odpuščanja. Vi ste pokazali, da je kljub vsemu gorju treba znati odpuščati in živeti z izročilom tistega časa. Kljub vsej bolečini in trpljenju sta mir in sožitje tisto kar si vsi želimo in potrebujemo. Le tako so možni napredek, blaginja in razvoj. Sovraštvo, jeza in prezir nimajo mesta v naši družbi ter lahko vodijo le v preteklost in propad. O tem nas žal učijo tudi mnogi dogodki iz zgodovine. Zato tega v naši skupnosti preprosto ne smemo dovoliti in ne bomo dovolili. Tudi v najtemnejši uri, v taborišču, je Erna Muser zapisala:

Nekje je pot, ki nas zares povede
izza ograj brezmočnosti in zlosti
v človeško smer življenja in prostosti,
ko čas vezi tesneče nam odprede.

Cenjeni vsi zbrani,

dovolite, da se vam ob tej priložnosti zahvalim za vaš prispevek h kulturi dialoga, nenasilja, strpnosti in spoštljivosti. Vaše življenjske zgodbe, tovarištvo, odpuščanje in zanos so nam v navdih, saj ste pokazali, da je tudi v najtemnejših urah človeštva možno najti smisel in upanje. In s tem ste vsak na svoj način prispevali k temu, da Slovenci nismo – če lahko parafriziram pisatelja Borisa Pahorja – "ostali sužnji italijanskega in nemškega gospodstva". Nismo dovolili izbrisa naroda, ampak smo sami odločali o svoji usodi ter se v polni meri razvili s svojimi zmožnostmi, željami, upi, vrednotami in identiteto. Tudi zaradi vas imamo lastno prihodnost v svojih rokah.

V svojem imenu ter v imenu državljanek in državljanov, prebivalk in prebivalcev ter Slovenk in Slovencev vam izrekam globoko hvaležnost in poklon za vrednote, ki jih predstavljate in živite. Hvala vam in naj ne bo nikoli pozabljeno!